Becalel"

„BECALEL"

SZKOŁA ARTYSTYCZNO-PRZEMYSŁOWA

W JEROZOLIMIE.

DRUKARNIA A. RUNDSTEINA, ŁÓDŹ, DZIELNA 28.

ZAŁOŻENIE SZKOŁY „BECALEL"

I JEJ ROZWÓJ.

W ROKU 1905 Z INICYATYWY PROF. B. SCHATZA Z SOFJI POWSTAŁA MYŚL UTWORZENIA W JEROZOLIMIE SZKOŁY ARTYSTYCZNO-PRZEMYSŁOWEJ DLA ŻYDÓW, KTÓREJ CELEM BYŁOBY ROZPOWSZECHNIENIE WŚRÓD MIESCOWEJ I OKOLICZNEJ LUDNOŚCI ŻYDOWSKIEJ RZEMIOSŁ ARTYSTYCZNYCH, GŁÓWNIE ZAŚ WYROBU DYWANÓW WSCHODNICH, JAK RÓWNIEŻ METALOWYCH I DREWNIANYCH PRZEDMIOTÓW PAMIĄTKOWYCH. PROJEKT ZAŁOZENIA NOWEJ SZKOŁY NAZWANEJ „BECALEL" PODJĘTY PRZEZ GRONO LUDZI DOBREJ WOLI ZOSTAŁ W NASTĘPNYM ROKU URZECZYWISTNIONY, I PRZEZ OSTATNIE PIĘĆ LAT OBSERWUJEMY STAŁY, A INTENSYWNY ROZWÓJ MŁODEJ INSTYTUCJI POD WZGLĘDEM ROZMIARÓW, LICZBY UCZNIÓW, PRODUKCJI I TYCH WRESZCIE WIADOMOŚCI, JAKIE UCZNIOM I ROBOTNIKOM PRZYSPARZA. PONIŻSZE ZESTAWIENIE WYKAZUJE STOPNIOWY WZROST „BECALELU" OD CHWILI ZAŁOŻENIA DO ROKU OSTATNIEGO.

R O K:	BUDŻET OGÓLNY FRCS:	ZBYT WYROBÓW FRCS:	LICZBA UCZNIÓW W KOŃCU ROKU
1906/7	—	—	72
1907/8	50,711.59	4543,23	104
1908/9	73,860 36	35439.18	163
1909/10	133,217.22	72456 18	255
1910/11	—	ca 150 000.—	430

PODOBNIE POMYŚLNE REZULTATY, ŚWIADCZĄCE O SPRĘŻYSTOŚCI I UMIEJĘTNEM KIEROWNICTWIE GŁÓWNEGO KOMITETU: (PROF. DR. O. WARBURG, PAUL NATHAN, JAMES SIMON, BERTHOLD ISRAEL, BERTRAND HAMBURG I INNI), RADY ARTYSTYCZNEJ: (PROF. MAX LIEBERMANN, HERMAN STRUCK, SOLOMON I. SOLOMON, DO NIEDAWNA JOSEPH ISRAELS), DYREKCJI WRESZCIE (PROF. SCHATZ I W PIERWSZYCH LATACH NIEODŻAŁOWANY SAMUEL HIRSCHENBERG Z ŁODZI)—SĄ NAJLEPSZYM DOWODEM, ŻE ZAŁOŻENIE W PALESTYNIE TEGO RODZAJU UCZELNI BYŁO ŻYWOTNĄ POTRZEBĄ MIEJSCOWEJ LUDNOŚCI ŻYDOWSKIEJ I ŻE RZUCONE ZIARNO PRACY PRODUKCYJNEJ TRAFIŁO, POMIMO WIEKOWEGO ZANIEDBANIA, NA PODATNĄ GLEBĘ. ZNACZENIE JEDNAK „BECALELU“ PRZEKROCZYŁO PIERWOTNIE ZAKREŚLONE GRANICE I SIĘGA OBECNIE GŁĘBIEJ I DALEJ NIŻ TO SIĘ NA PIERWSZY RZUT OKA WYDAWAĆ MOŻE I NIŻ TO JAKIEKOLWIEK CYFRY UWYDATNIĆ SĄ W STANIE: JEDYNIE UWAŻNE WEJRZENIE W ORGANIZACJĘ I DZIAŁALNOŚĆ SZKOŁY MOŻE DAĆ PRAWDZIWY I DOKŁADNY

OBRAZ MIEJSCA, JAKIE „B“ ZAJMUJE W CHWILI OBECNEJ POŚRÓD CAŁOKSZTAŁTU AKCJI, PODJĘTEJ CELEM PODNIESIENIA KULTURALNEGO I EKONOMICZNEGO STANU ŻYDÓW W PALESTYNIE.

ORGANIZACJA I DZIAŁALNOŚĆ „BECALELU“

BYŁOBY MYLNEM DLA CHARAKTERYSTYKI SZKOŁY „BECALEL“ I JEJ DZIAŁALNOŚCI—WSKAZANIE ANALOGICZNEJ UCZELNI ŻYDOWSKIEJ W ROSJI, GALICYI, RUMUNJI LUB WOGÓLE JAKIEJKOLWIEK SZKOŁY ARTYSTYCZNO-PRZEMYSŁOWEJ W KRAJACH KULTURY ZACHODNIEJ. DZIĘKI SPECJALNIE WSCHODNIM WARUNKOM, JAK RÓWNIEŻ BRAKU W PALESTYNIE WSZELKICH INSTYTUCJI ARTYSTYCZNYCH, „B“ DROGĄ NATURALNĄ ZJEDNOCZYŁ W SOBIE WSZELKIE WYSIŁKI W KIERUNKU NAUCZANIA RZEMIOSŁ, ROZWOJU PRZEMYSŁU LUDOWEGO, ZBIERANIA TALENTÓW ŻYDOWSKICH I PIELĘGNOWANIA WRESZCIE ŻYDOWSKIEJ TWÓRCZOŚCI ARTYSTYCZNEJ SWOJ-

WIDOK OGÓLNY SZKOŁY.

SKIEJ, SIĘGAJĄCEJ KORZENIAMI W PRZESZŁOŚĆ, CZERPIĄCEJ SOKI WE WSPÓŁCZESNYM BYCIE, POD WPŁYWEM EGZOTYCZNEJ SZTUKI WSCHODU I SUBTELNEJ KULTURY EUROPY. W TEN SPOSÓB „B" ZJEDNOCZYŁ W SOBIE DZIAŁALNOŚĆ JAKA W INNYCH WARUNKACH JEST SPEŁNIANĄ PRZEZ CAŁY SZEREG ODDZIELNYCH INSTYTUCJI, I TYM WAŻNIEJSZĄ NATURALNIE JEST PLACÓWKA, JAKĄ ZAJĄŁ NA GRUNCIE PALESTYNY.

„BECALEL" JEST KOLEBKĄ ARTYSTÓW-TWORCÓW, KTÓRA PIELĘGNUJE I ROZWIJA TALENTY ŻYDOWSKIE.

„BECALEL" JEST SZKOŁĄ RZEMIEŚLNIKÓW, KTÓRA POSIADA CAŁY SZEREG DZIAŁÓW SZTUKI STOSOWANEJ.

„BECALEL" JEST WARSZTATEM, ZATRUDNIAJĄCYM LICZNE ZASTĘPY PRACOWNIKÓW RÓŻNEGO WIEKU I PŁCI, KTÓRZY

ZNALEŻLI TU MOŻNOŚĆ ROZWINIĘCIA SWYCH UZDOLNIEŃ, I CO ZATEM IDZIE, DŹWIGNĘLI SIĘ MATERJALNIE I DUCHOWO.

„BECALEL“ ZASZCZEPIA PRZEMYSŁ ARTYSTYCZNY LUDOWY W MIASTACH I KOLONJACH, I W TEN SPOSÓB DAJE MOŻNOŚĆ STAŁEGO POBOCZNEGO ZAROBKU.

„BECALEL“ STAŁ SIĘ PRZYBYTKIEM PAMIĄTEK SZTUKI

PRACOWNIA DYWANÓW

ŻYDOWSKIEJ, MUZEUM, GDZIE ZNAJDUJĄ SCHRONISKO SKRZĘTNIE ZBIERANE DZIEŁA PRZESZŁOŚCI I DOBY WSPÓŁCZESNEJ, ZBIORY ARCHEOLOGICZNE I PRZYRODNICZE

TAK WIĘC SZEROKIE ZAKREŚLIŁA KRĘGI SKROMNIE ZAPOCZĄTKOWANA PRZED PIĘCIU LATY INSTYTUCJA—NIE PRZEZ FORSOWNE I STUCZNE ROZSZERZANIE, NIE PRZEZ NACISK

ZEWNĘTRZNY—LECZ DZIĘKI NATURALNEMU NAPOROWI SIŁ WEWNĘTRZNYCH, WSKUTEK WOŁANIA TYSIĘCY ZGŁODNIAŁYCH PARYASÓW, OCZEKUJĄCYCH PRACY I ŚWIATŁA, W TEJ ŚWIEŻEJ I OŻYWCZEJ ATMOSFERZE, JAKA W OSTATNICH LAT DZIESIĄTKU WSPÓŁDZIAŁA Z KAŻDEM ZDROWEM ZAPOCZĄTKOWANIEM PALESTYŃSKIEM. TEN ROZWÓJ MÓGŁ SIĘ DOKONAĆ JEDYNIE NA GRUNCIE SZCZĘŚLIWEGO SKOJARZENIA EKONOMICZNEJ AKCJI RATUNKOWEJ Z PRZYRODZONEMI ZDOLNOŚCIAMI I UPODOBANIAMI MIEJSCOWEJ LUDNOŚCI ŻYDOWSKIEJ I SYMPATJĄ LICZNYCH SFER ŻYDÓW ZACHODU.

POSZCZEGÓLNE ODDZIAŁY „BECALELU“ I ICH POSTĘPY.

W CIĄGU WZGLĘDNIE KRÓTKIEJ LECZ RUCHLIWEJ SWEJ DZIAŁALNOŚCI „BECALEL“ OGARNĄŁ NIEMAL WSZYSTKIE WCHODZĄCE W RACHUBĘ NA WSCHODZIE GAŁĘZIE SZTUKI STOSOWANEJ, I PONIŻSZA TABLICA WYKAZUJE, JAK ROZ-

WIJAJĄ SIĘ RÓŻNE ODDZIAŁY SZKOŁY, W SZYBSZYM LUB SŁABSZYM TEMPIE, WYPRZEDZAJĄC SIĘ WZAJEMNIE, LUB USUWAJĄC SIĘ NA DRUGI PLAN.

LICZBA PRACUJĄCYCH W ODDZIAŁACH

ROK:	DYWANÓW	WYROBY DRZEWNE	FILIGRANY	KLASA RYS.	WYROBY METAL.	KORONKARSTWO	DIVERSE	SUMA
1906/7	48	—	—	24	—	—	—	72
1907/8	44	14	4	13	—	—	29	104
1908/9	61	15	40	22	15	—	10	163
1909/10	94	33	54	15	21	38	–	255
1910/11	170	50	70	15	30	50	45	430

PIERWSZYM POD WZGLĘDEM CZASU ZAŁOŻENIA I LICZBY PRACOWNIKÓW DZIAŁEM JEST PRACOWNIA DYWANÓW, KTÓRA ZATRUDNIA GŁÓWNIE DZIEWCZĘTA: UCZENNICE I WŁAŚCIWE ROBOTNICE. ORGANICZNIE Z TĄ PRACOWNIĄ KTÓRA OBEJMUJE, JAK TO JEST KONIECZNEM PRZY WYROBIE DYWANÓW WSCHODNICH. OPRÓCZ WIĄZALNI (TKALNI), ODDZIAŁ PRZYGOTOWAWCZY PRZĘDZY I FARBIARNIĘ, POŁĄCZONY JEST DZIAŁ ARTYSTYCZNO-RYSUNKOWY, WŁAŚCIWIE PRACOWNIA WZORÓW—OSTATNIA FAZA ROZWOJOWA ODDZIAŁU CZYSTO ARTYSTYCNEGO, KTÓRY ZOSTAŁ OBECNIE ŚCISLE ZESPOLONY Z ZADANIAMI SZKOŁY I W ZUPEŁNOŚCI SKONCENTROWAŁ SIĘ NA SZTUCE

PRACOWNIA WYROBÓW METALOWYCH.

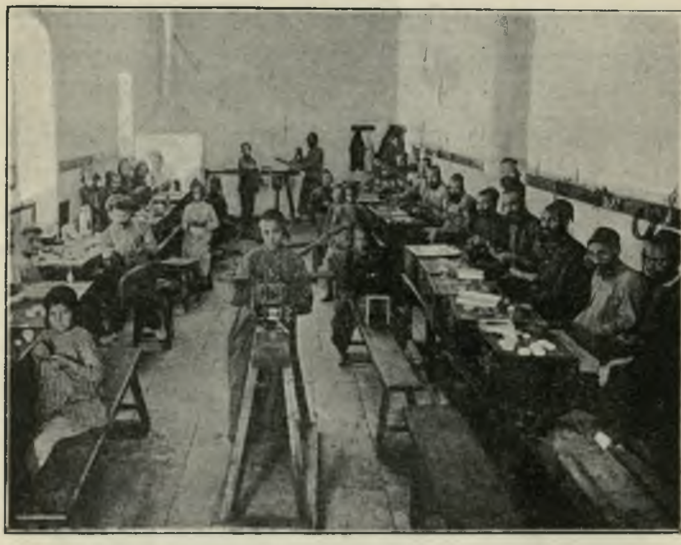
STOSOWANEJ; PRACOWNIA WZORÓW W RÓWNEJ MIERZE ZASILA RÓWNIEŻ I INNE DZIAŁY: W PIERWSZEJ LINJI INTENSYWNIE SIĘ ROZWIJAJĄCY W LATACH OSTATNICH DZIAŁ FILIGRANOWY (GŁÓWNIE LEKKIE WYROBY SREBRNE—PRZEDMIOTY OBRZĘDÓW RYTUALNYCH, PAMIĄTKOWE I T. D.), KTÓRY POD WZGLĘDEM ZBYTU ZNACZNIE WYPRZEDZIŁ INNE ODDZIAŁY SZKOŁY; OBOK FILIGRANÓW POMYŚLNIE ROZWIJA SIĘ POKREWNY METALOWY PRZEMYSŁ, WYRÓB PRZEDMIOTÓW MIEDZIANYCH CYZELOWANYCH, TRAJBOWANYCH I TRAWIONYCH (DAMASCEŃSKA ROBOTA). Z TECHNIK DRZEWNYCH NAJBARDZIEJ SIĘ ROZWINĄŁ WYRÓB RAM INKRUSTOWANYCH ZWYKŁĄ INTARSJĄ I MASĄ PERŁOWĄ; W ROKU 1900 WRESZCIE POWSTAŁ ODDZIAŁ KORONKARSKI, ZNACZNE ROKUJĄCY NADZIEJE.

WSZYSTKIE TE GAŁĘZIE W GRANICACH SWEJ SPECJALNOSC ROZWIJAJĄ SIĘ Z KAŻDYM ROKIEM, CORAZ TO NOWE WPROWADZAJĄC METODY PRACY, ULEPSZAJĄC TECHNIKĘ I DOSKONALĄC SIĘ POD WZGLĘDEM ARTYSTYCZNEGO WYKOŃCZENIA; POD TYM OSTATNIM WZGLĘDEM OBSERWUJEMY POCHLEBNE WSPÓŁZAWODNICTWO NOWYCH DZIAŁÓW, PRAGNĄCYCH DO-

MUZEUM

RÓWNAĆ KUNSZTOWNEJ TECHNICE JUŻ DZISIAJ CENNYCH DYWANÓW „BECALELU". RZECZOZNAWCY, KTÓRZY W ROKU OSTATNIM ZWIEDZILI SZKOŁĘ, JEDNOMYŚLNIE STWIERDZILI JEJ ARTYSTYCZNY KIERUNEK—I TEGOŻ ZDANIA BYŁA KRYTYKA WIĘKSZOŚCI MIAST EUROPEJSKICH, GDZIE ODBYWAŁY SIĘ WYSTAWY „B". OSTATNIO W KOŃCU ROKU 1909-GO WY-

PRACOWNIA FILIGRANÓW.

STAWĘ WARSZAWSKĄ ZWIEDZILI WSZYSCY WYBITNI PRZEDSTAWICIELE MALARSTWA MIEJSCOWEGO, I W WIELU PISMACH PERYODYCZNYCH POJAWIŁY SIĘ ENTUZJASTYCZNE SPRAWOZDANIA. ISTOTNIE, DZIĘKI SWEJ ORYGINALNOŚCI, ŚWIEŻOŚCI, SUBTELNOŚCI SZCZEGÓŁOW, POŁĄCZONEJ Z POPULARNOŚCIĄ I DOSTĘPNOŚCIĄ DLA MAS—WYROBY „B“ POZYSKUJĄ NIETYLKO SZEROKIE SFERY NABYWCÓW I UZNANIE DYLETANTÓW, LECZ PRZEZ POWAŻNĄ KRYTYKĘ SĄ CENIONE JAKO PRAWDZIWY I SZCZERY PRZEJAW ŻYDOWSKIEJ TWÓRCZOŚCI PLASTYCZNEJ LAT OSTATNICH.

ZBYT WYROBÓW „BECALELU"

ZNACZNE POWODZENIE, JAKIEM SIĘ CIESZĄ WYROBY „BECALELU" OD CHWILI PIERWSZEGO UKAZANIA SIĘ ICH NA RYNKU EUROPEJSKIM, POWOŁAŁO DO ŻYCIA CAŁY SZEREG ORGANIZACJI POMOCNICZYCH, KTÓRYCH ZADANIEM JEST ROZPOWSZECHNIENIE WYROBÓW SZKOŁY W RÓŻNYCH PUNKTACH ZACHODU.

PRACĘ TE SPEŁNIA W PIERWSZEJ LINJI GŁÓWNY KOMITET Z PROF. WARBURGIEM NA CZELE, KTÓRY OTRZYMUJE PERJODYCZNE SUBSYDJA OD LICZNYCH STOWARZYSZEŃ W EUROPIE, AMERYCE, AFRYCE I AUSTRALJI, JAK RÓWNIEŻ OD ZNACZNEJ LICZBY CZŁONKÓW, PŁACĄCYCH ROCZNE SKŁADKI. POZATYM W SPECJALNYM CELU UŁATWIENIA EKSPORTU WYROBÓW „B", ZAŁOŻONO BRATNIE STOWARZYSZENIA W HAMBURGU, PRADZE, ANTWERPJI I INNYCH MIASTACH. JEDNYM Z NAJWAŻNIEJSZYCH ŚRODKÓW POPULARYZOWANIA I ROZPOWSZECHNIANIA PRODUKTÓW SZKOŁY SĄ WYSTAWY, Z KTÓRYCH WIĘKSZE MIAŁY MIEJSCE W BERLINIE, MONACHJUM, KOLONJI, BAZYLEI, KATOWICACH, HAMBURGU, LIPSKU, WIEDNIU, KRÓLEWCU, POZNANIU, LWOWIE I W WARSZAWIE.

W OSTATNICH MIESIĄCACH CELEM SKUTECZNEGO ROZPOWSZECHNIENIA WYROBÓW „B" W KRÓLEWSTWIE POLSKIM, JAK RÓWNIEŻ NA CAŁYM OBSZARZE ROSJI, ZOSTAŁO ZAŁOŻONE W WARSZAWIE TOWARZYSTWO KOMANDYTOWE „BECA-

LEL" ZE ZNACZNYM KAPITAŁEM ZAKŁADOWYM I KTÓRE ZAWARŁO ZE SZKOŁĄ W PALESTYNIE I JEJ GŁÓWNYM KOMITETEM ODPOWIEDNIĄ UMOWĘ, GWARANTUJĄCĄ TERMINOWE DOSTARCZENIA LICZNYCH ZAPOTRZEBOWAŃ. TOWARZYSTWO TO ZWIĘKSZAJĄC W TEN SPOSÓB OBROTOWY SZKOŁY MA NADZIEJĘ JESZCZE BARDZIEJ ROZSZERZYĆ JEJ DOBROCZYNNĄ DZIAŁALNOŚĆ.

ZŁOŻONO I ODBITO
W TŁOCZNI A. RUNDSTEINA
ŁÓDŹ, DZIELNA № 28.
1912.